

Paasikivi-Opisto
ADEKA-hanke 2018–2020

Tämä materiaali on lisensoitu [Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/).

Kulttuuriopintojen työpajapäivät

kevät 2020

1. Kehitetty opintokokonaisuus

Erilaisilla vaihtuvilla teemoilla toteutettu kuukausittainen kulttuurityöpaja osana laajempia suomen kielen ja kulttuurin opintoja.

2. Mitä hankkeen puitteissa tehtiin?

- Kehitettiin työpajapäivien sisältöjä ja materiaaleja
- Tehtiin useampia työpajapilotteja
- Luotiin uusi seuranta ja vuosikalenteri -työkalu

3. Kuvaus Paasikivi-Opiston kulttuuriopintojen työpajapäivistä

Työpajakokonaisuus on suunniteltu Paasikivi-Opiston suomen kielen ja kulttuurin kursseille. Paasikivi-Opistossa suomen kieltä ja kulttuuria opiskelevat nuoret (yli 16-vuotiaat) ja aikuiset maahanmuuttajat erilaisilla kielen taitotasoilla (A2–B2). Työpajapäivät on tehty tukemaan havainnollisempaa oppimista suomalaisesta kulttuurista, yhteiskunnasta ja sen erilaisista käytänteistä.

Työpajapäiviä toteutetaan lukuvuoden aikana yhdeksän eli noin kerran kuukaudessa.

Paasikivi-Opiston työpajapäivien teemat ovat:

- Tapakulttuuri (syyskuu)
- Kansainvälisyyspäivä (lokakuu)
- Musiikki ja ruoka (marraskuu)
- Ura ja opiskelu (joulukuu)
- Historia (tammikuu)
- Asiointi (helmikuu)

- Uskonto ja arvot (maaliskuu)
- Suomalainen taide (huhtikuu)
- Ympäristö (toukokuu)

Osa teemapäivistä on suunniteltu erityisesti tukemaan uudessa kulttuurissa toimimista (esim. tapakulttuuripäivä), mutta monet teemoista sopivat myös äidinkielenään suomea puhuville. Teemoja voi mukauttaa omiin tarpeisiin sopiviksi.

3.1. Työpajapäivän rakenne

Tätä kuvausta varten olemme valinneet esiteltäväksi teemaksi ympäristön, joka koskettaa kaikkia taustasta riippumatta. Teema on aina ajankohtainen, mutta erityisesti tällä hetkellä kaikki ekologisuuteen ja ilmastonmuutokseen liittyvä on voimakkaasti esillä niin mediassa kuin politiikassa.

Työpajapäivä koostuu erilaisista tehtävistä, jotka tehdään pienissä ryhmissä. Tehtävien idea on tukea erilaisia oppimistapoja ja malleja, joten tehtävätyypit vaihtelevat kirjallisista harjoituksista toiminnallisempiin.

Työpajapäivää varten tarvitaan riittävän suuri tila, jossa erilaisia tehtäviä pystyy tekemään sekä ohjatusti että itsenäisesti. Paasikivi-Opistolla on päivää varten käytössä useampi luokkatila, joissa opiskelijat tekevät tehtäviä erilaisilla tehtäväpisteillä. Käytössä on tietokoneita, kaiuttimia ja projektoreita. Monet tehtävät tehdään myös paperille.

Ympäristö-työpaja järjestetään toukokuussa, joten osa tehtävistä tehdään ulkona sään salliessa. Tavallisesti työpajapäivään Paasikivi-Opistossa osallistuu 30–40 opiskelijaa. Päivän pituus on 5 oppituntia.

Yhteinen aloitus ja tehtäväpassi:

Päivä aloitetaan teeman esittelyllä. Opiskelijat jaetaan sopivan kokoiisiin ryhmiin (n. 4–6 opiskelijaa yhdessä ryhmässä) ja kaikille opiskelijoille annetaan **tehtäväpassi**. Tehtäväpassissa lukee päivän aikataulu, kaikki päivän aikana suoritettavat tehtävät sekä missä järjestyksessä tehtävät olisi suunnilleen tarkoitus tehdä. Kun tehtävä on valmis, opettaja merkitsee passiin tehtävän suoritetuksi.

Päivä on suunniteltu siten, että kaikilla tehtäväpisteillä on päivän aikana 1-2 ryhmää kerrallaan ja nopeammille ryhmille on tarjolla lisätehtäviä.

Tehtävä 1: Ympäristöuutinen (lukeminen)

Opiskelijoille annetaan luettavaksi uutinen tekstiiliteollisuuden ympäristökuormituksesta. Uutinen sisältää myös infografiikkaa, jota tulee tulkita. Tarkoitus on herätellä opiskelijoita ymmärtämään halpavaatteen todellinen hinta ympäristölle.

Kun teksti on luettu, opiskelijat vastaavat tekstiä koskeviin kysymyksiin. Tehtävä on itsenäinen, mutta opettaja tarkistaa vastaukset.

Tehtävä 2: Hiilijalanjälkitesti (sanasto + keskustelu)

Opiskelijat tekevät internetissä hiilijalanjälkitestin ja keskustelevat lopputuloksesta yhdessä. Mikä osa-alue kasvattaa eniten heidän hiilijalanjälkeään? Missä he voisivat olla parempia? Lopuksi he vertaavat omaa tulostaan keskivertosuomalaisen hiilijalanjälkeen.

Tehtävä 3: Video jätehuollosta (kuuntelu)

Opiskelijat katsovat opettajan kanssa erilaisia Ylen tiedevideoita suomalaisesta jätehuollosta ja pohtivat aihetta ”minne jätteet menevät”.

Videoista on kysymyksiä, joihin opiskelijat vastaavat kuulemansa perustellaan. Oikeat vastaukset käydään yhdessä läpi. Tässä tehtävässä opiskelijat oppivat jätehuollosta ja ymmärtävät kierrättämisen sekä lajittelun vaikutuksen.

Tehtävä 4: Luontopolku (tietokilpailu)

Opiskelijat menevät ulos lyhyelle luontopolkukävelylle. Tehtävänä on etsiä luontopolun varrelta kysymyksiä ekologisuudesta ja ilmastonmuutoksesta. Kyseessä on tietokilpailu.

Lopuksi opettaja tarkistaa tehtävän ja kertoo opiskelijoille oikeat vastaukset.

Kun aamupäivän tehtävät on tehty ryhmissä, opiskelijat pitävät lounastauon. Lounastauon jälkeen keräännytään taas yhteiseen tilaan, jossa annetaan uudet tehtävät, joita kaikki ryhmät ja opiskelijat tekevät yhdessä samanaikaisesti.

Tehtävä 5: Ympäristöjulisteen suunnittelu

Opettajan avustuksella opiskelijat tekevät pareittain **Canva**-ohjelmalla ajatuksia herättävän ympäristöjulisteen valitsemastaan aiheesta (pikamuoti, mikromuovit, matkustaminen, kasvissyönti, kemikaalit jne.) He suunnittelevat julisteen itse, mutta opettajat auttavat teknisten seikkojen kanssa.

Tässä tehtävässä tutustutaan erityisesti kuvallisen vaikuttamisen keinoihin ja tehokkuuteen sekä opitaan kantaottavuudesta.

Kun julisteet ovat valmiit, ne printataan pientä käytävänäyttelyä varten, jotta samaa informaatiota voidaan jakaa myös muille oppilaitoksen opiskelijoille.

Tehtävä 6: Arjen ympäristölupaus

Julisteista koostuvaan käytävänäyttelyyn rakennetaan myös jalanjäljistä tehty polku.

Opiskelijat saavat kaikki yhden valmiin kengänpohjan muotoisen paperin, johon he kirjoittavat oman ympäristölupauksensa. Se voi olla esimerkiksi:

- Yritän lisätä kasvissyöntiä
- Yritän vähentää ruokahävikkiä
- Käytän suihkussa vähemmän vettä
- Kasvatan puun
- Lajittelen huolellisemmin jne.

Jalanjäljet viedään käytävään, jossa ne kävelevät kohti vihreää maapalloa.

Ympäristölupauksille tehdään oma **#avainsana** sosiaaliseen mediaan, jotta kaikki voivat seurata, kuinka toisten lupaukset onnistuvat vuoden aikana.

Tehtävä 7: Kierrätysviesti (toiminnallinen)

Lopuksi opiskelijat kisailevat lajitteluviestissä päivän alkuperäisissä ryhmissä. Se ryhmä, joka vie oikeat roskat nopeimmin oikeisiin lajitteluastioihin, voittaa. Opettaja ottaa suorituksesta aikaa. Jokaisesta väärään astiaan viedystä esineestä lisätään 5 sekuntia sakkoa lopulliseen aikaan.

Voittajaryhmälle voidaan varata pieni palkinto.

Päivä mahdollistaa itsenäisen oivaltamisen, mutta opettaja on koko päivän ajan tukena ja auttamassa tehtävien tekemisessä. Lopuksi annetaan mahdollisuus purkaa päivän aikana nousseita ajatuksia yhteisesti opettajan kanssa.

3.2. Huomioitavaa käytännön asioista

Työpajapäivä vaatii useamman opettajan, jos opiskelijoita on niinkin paljon kuin 40. Tehtäväpisteet täytyy aamulla pystyttää ajoissa ja kaikkien ohjeiden täytyy olla erityisen helppolukuisia, mikäli kyseessä on osittain itsenäinen tehtävä.

On myös mahdollista tehdä koko päivä pienryhmätyöskentelyä, jos ryhmät saavat tarpeeksi apua ja tukea opettajilta. Paasikivi-Opistolla myös tämä on osoittautunut toimivaksi.

Maahanmuuttajaryhmille tällaiset toiminnallisemmat päivät ovat kulttuurisen tiedon lisäksi erityisen hyvä mahdollisuus oppia uutta sanastoa. Tämän takia tehtävät ovat usein kielellisesti riittävän helppoja, jotta aikataulussa pysytään eikä kielellinen ymmärtämättömyys tule esteeksi tehtävän suorittamiseen. Vaikeimmat sanat ja ilmaukset on usein tehtävissä avattu selkokielellisesti, jotta kaikki ymmärtävät idean.

Lisäksi työpajapäivissä kannattaa ohjata hyvään ja toisia kunnioittavaan keskusteluun. Vaikka Paasikivi-Opiston opiskelijat tulevat erilaisista kulttuureista, työpajapäivissä on aina voitu harjoitella kuuntelevaa ja ymmärtäväistä vuoropuhelua myös arkaluonteisimmista aiheista kuten esimerkiksi arvoista tai uskonnosta.

Työpajapäivien tarkoitus on opettavaisuuden ohella lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmissä. Hauskat tehtävät ja yhdessä oivaltaminen edistävät hyvinvointia. Tutussa ryhmässä tuttujen opiskelijoiden kanssa on helpompaa myös oppia tavallisemmassa luokkahuoneympäristössä, kun joskus normaalin kurssipäivän kaavaa rikotaan.

3.3. Palaute työpajapäivistä

Palaute työpajapäivistä on ollut varsin positiivista. Työpajat koetaan hyvin informatiivisiksi ja opettavaisiksi. Osa opiskelijoista on tykännyt päivistä jopa niin paljon, että he saattavat valita kulttuuriopintojen työpajapäivät valinnaisiksi opinnoiksi jatko-opintokurssilla. Myös tuttuihin asioihin voi tulla uusia näkökulmia erilaisten tehtävien kautta.

Työpajapäivät tuovat myös sopivaa vaihtelua kurssisisältöihin. Kaikki työpajapäivät ovat saaneet hyvää palautetta – erityisen mieluisia työpajoja ovat olleet historia ja suomalainen taide.

3.4. Seurantatyökalu (LIITE 1 ja 2)

Kun työpajapäivästä rakentaa valmiin mallin, sitä on helppo kopioida ja käyttää uudelleen. Pienillä muokkauksilla saa monenlaiset teemat ja aiheet toimimaan.

Koska työpajapäivät kuuluvat jatkuvaksi osaksi kulttuuriopintoja, Paasikivi-Opisto on tehnyt Adeka-hankkeen puitteissa työpajapäiville Excel-pohjaisen seurantatyökalun, joka auttaa hahmottamaan vuoden teemat ja työpajapäivien erilaiset tehtävät.

Seurantatyökaluun kirjataan tehtävätyypit, sisällöt, toteutukseen tarvittavat materiaalit ja tavat, aika-arvio ja mahdolliset ylimääräiset kommentit. Näin on mahdollista myös kehittää sisältöjä ja puuttua hankaliksi osoittautuneisiin yksityiskohtiin. Samalla kaikki tarpeellinen kirjataan muistiin, ja päivä on seuraavana vuonna helpompi toteuttaa.

Tekijät

ADEKA-hankkeeseen koostetut materiaalit:

Tiina Parjanen

Työpajapäivien rakenne ja tehtävät:

Inkeri Alho

Niina Salmi

Tiina Parjanen

Anni Toikka

Johanna Pihlava

Salla Jussilainen

LIITE 1

Kuvakaappaus työpajapäivä-Excelistä, jossa näkyy yleisnäkymä kaikista vuoden teemoista ja teemojen omat välilehdet, joilla on kyseisen työpajapäivän tarkempi kuvaus.

KULTTUURIOPINTOJEN TYÖPAJAPÄIVÄT			
	Työpajat	Milloin?	Sisältö
Syksy	Tapakulttuuri	Syyskuu	Tutustutaan pienryhmissä suomalaisen tapakulttuuriin (käyttäytyminen tilanteissa, juhlat jne.) tekemällä harjoituksia erilaisilla pisteillä.
	Kansainvälisyyspäivä	Lokakuu	Opiskelijat kokoavat ja suunnittelevat itse omaa maataan ja kulttuuriaan esittelevän pisteen, jossa kierretään päivän aikana tutustumassa muiden kotimaihin.
	Musiikki ja ruoka	Marraskuu	Tutustutaan pienryhmissä suomalaiseen musiikki- ja ruokakulttuuriin tekemällä harjoituksia erilaisilla pisteillä.
	Urapäivä	Joulukuu	Urapäivänä tehdään työhön ja työllistymiseen liittyviä harjoituksia pienryhmissä. Tutustutaan Suomen työmarkkinajärjestelmään ja koulutusjärjestelmään.
Kevät	Historia	Tammikuu	Tutustutaan pienryhmissä Suomen historiaan tekemällä harjoituksia erilaisilla pisteillä. Esim. aikajanatehtävä tärkeimmistä tapahtumista ja kielihistoria.
	Asiointi	Helmikuu	Kierretään työpajapisteillä tekemässä harjoituksia asiointiin liittyen (lomakkeita, asiakaspalvelua, sanastoa...).
	Uskonto ja arvot	Maaliskuu	Aamupäivällä opiskelijat jaetaan ryhmiin, joiden tehtävänä on esitellä jokin maailmanuskonto tai pienempi uskonto. Iltapäivällä tehdään arvoihin liittyviä työpajatehtäviä ryhmissä.
	Suomalainen taide	Huhtikuu	Tutustutaan erilaisiin taidemuotoihin ja niihin liittyvään sanastoon. Myös tehdään omaa taidetta. Päivä voidaan toteuttaa täytenä työpajapäivänä tai mennä iltapäivällä museoon kierrokselle.
	Ympäristö	Toukokuu	Tehdään pienryhmissä tehtäviä ekologisuuteen liittyviä (kierrättäminen, lajittelu, kestävä kehitys). Yritetään herätellä pohtimaan omaa kuluttamista keskustelemalla ja / tai tekemällä kantaottavia julisteita.

LIITE 2

Taulukkopohjan osa yhdestä työpajapäivästä. Taulukko helpottaa tehtävätyyppien tarkastelemista, jotta voidaan välttää, että työpajapäivän rakenne ei ole toisteinen (esimerkiksi liikaa kirjallisia tehtäviä). Samalla se toimii opettajalle muistilistana, mitä kaikkea erilaisille tehtäväpisteille tarvitaan ja kuinka paljon aikaa pitää varata.

YMPÄRISTÖ

Tehtävätyyppi	Aihe	Sisältö	Tarvikkeet	Toteutus	Aika-arvio	Kommentti
Lukeminen	Tekstiiliteollisuus	Lukeminen tekstiiliteollisuuden ympäristökuormituksesta. Tarkoitus on herätellä opiskelijoita ymmärtämään halpavaatteen todellinen hinta ympäristölle.	Uutisteksti ja tehtäväpaperi	Itsenäinen	45 min	Useampi ryhmä voi tehdä samanaikaisesti omaa tehtäväänsä.
Toiminnallinen, pohtiva	Hiilijalanjälkitesti	Opiskelijat tekevät hiilijalanjälkitestin ja keskustelevat lopputuloksesta keskenään. Mikä osa-alue kasvattaa eniten heidän hiilijalanjälkeään? Missä he voisivat olla parempia? Lopuksi he vertaavat omaa tulostaan keskivertosuomalaisen hiilijalanjälkeen.	Opiskelija-tietokone ja kysymyspohja keskustelulle	Itsenäinen / Opettaja	20–30 min	
Jne....						